

РСФСР-н Десд Советин зака гаргългъна зөвшәлин Комиссин селвгиз советск улс ни-негтәгъяр тосджана

Äмтнд харш улс манд нөрг уга

Хар газр. Äмтн кәдлмшәсн ирсн, күцс амрад уга билә. Герин газа йовцхасн куукд улс, бичкдүд генткн хәәкрәд, чишкләд одцхав. Герт бәәсн залус гүүлдәд газа гарцхав. Хәләхлә: Лебедев Иван гартан утх авчкн, сокту хәәкрәд йовна:

— Цугтагъитн шаадж алнав!

Залус әвләд зогсахар седв— Иван үгд орсн уга. Хойр баахн кәвүн нег-негнүрн нүдән чирмчкәд, азлджах залугъин ардас өбрддж ирәд, гартнь йовсн утхиг цохад өсргчкәд, белкүснәснь теврәд авцхав.

Лебедев әнүнә хөбн больницә олад шидр гарч ирв...

Ах хөбч Степан Тимофеевич Савченкон отарт кәдлджәсн Запорожцев Александр, хойр Иван зүүджд авад уга болдж одна. Ах хөбч нөкдән цармудтагъан геедрдж одхла, тедниг ягъсн болхв гигъәд, нөр-хоолнь күрхш.

Тер хоорнд, Запорожцев хойр царарн Бүслүртә (Воро-

бьевка) тал солом зөбгәд, хулдджах зәнъг ирнә. Ардаснь күүгъяр некулхлә, Александр нигдж хәрү илгәнә:

— Тер зүгдгинчнь сахлинь би негнднь гаргъхв!

* * *

Эн тоотла ягъдж ноолдхмб? Гаргъсн йовдл болгънд милиц дуудулад, цугтнь заргъд өгәд бәәджд бас болшго.

Генткн эн цагла шин Зака-

на проект гарв. Коммунистическ партъ, мана Правительство хойр, куунә чееджд дотр, зүркн дотр орсн мет, олт-әмтнә олт джилин туршарт ухалдж, сандж йовсн төрин тускар шин йос гаргъджана.

Элт балгъсна Сталинә пертә колхозин чледүд цугъарн гишнь негдгч номертә хөбнә феермд цуглрцхав.

— Мана алдр йосн тогтад 40 джил болджана. Эн цагин туршарт мана бәәдл-джиргълин аац әс медсн улсиг уга кедж йовулхмн. Тедн кәдлдж чадхмн! Йовг, холд йовг— кәдлмш, уха дасг! гиджд буудә цеврлгънд мотористәр кәдлдж, джир күрсн наста Иван Семенович Майоров келв.

— Мана джиргъл өдр ирвәс цецгәрәд йовна. Кәдләд шунсн хөбн— гесичн өлсш уга, әэмчн хагъриш уга. Зүгәр мадн дунд „маниг зутаджах әмтс бәәнә. Кәдлмш кел уга, гуульгънчлад мек-тах гаргъад, арсм кегъәд, нег газрас нег газрур нүүгъәд, йовдг улс бәәнә, тедн ормдан бәәхш. Минигъяр болхла тим улсиг бас хол газрт нүүлгъәд, уха, тогтур дасгъхмн“, — гиджд теермч Иван Андреевич Катеров үгән төгсәв.

Кәдлмш кесн күн сәәнәр, культури кевәр амрх зөвтә. Болв мана хаджудк әмтсмбдн амр-зая өгхш. Цуг колхозникүд Лебедев Иваниг, Запорожцев Александриг, Богатов Григориг медцхәнә. Тедн ке-

зәд болв чигн әрк уучкн, әмт утхар әәлгъсн бәәцхәнә. Уга, тедн терүгән хайтха! Әс гиджд шин йосн таднд йиртүргәр уха орулх! — гиджд эврәннь үгдән колхозин ахлач Иван Петрович Сафонов келв.

Энүг күләджәсн мет, колхозникуд бослад, азд, әлә, андн улсиг неринь келн бәәджд ухан-седклән медүлцхәв.

Лебедев, Запорожцев, Богатов эдн зүүнә үзүр деер суусн мет нүүхлздж, әрә сууцхав. Аш сүүлднь Лебедев цааранднь тесджд әс чадхларн сурв:

— Нанд үг өгтн? Би... би чикрнәв. Зүгәр нанас әмтн юнъгад әәдгнь медгджд өгхш...

Гер дүүрнъг суусн колхозникуд цугъяр пиш хагърал инәцхәв, Иван цааранднь келв:

— Би үндән келджәнәв: чикрнәв. Эндрәс ави, мини заргъчнр тадн болджанат, би чикрнәв!

Цуг колхозникуд бииснь йос гаргъджд бәәх мет, эн шин закаг статья болгънинь кинәнәр йилгъджд, цуг келгдсн тоотлань чик гиджд зөвшәрв.

Сталинә пертә колхозин 213 күн нег дуугъар „Олт әмтнд харш болдг улсиг уга кехмн!“ — гиджд келцхәв.

А. БАЛАКАЕВ.